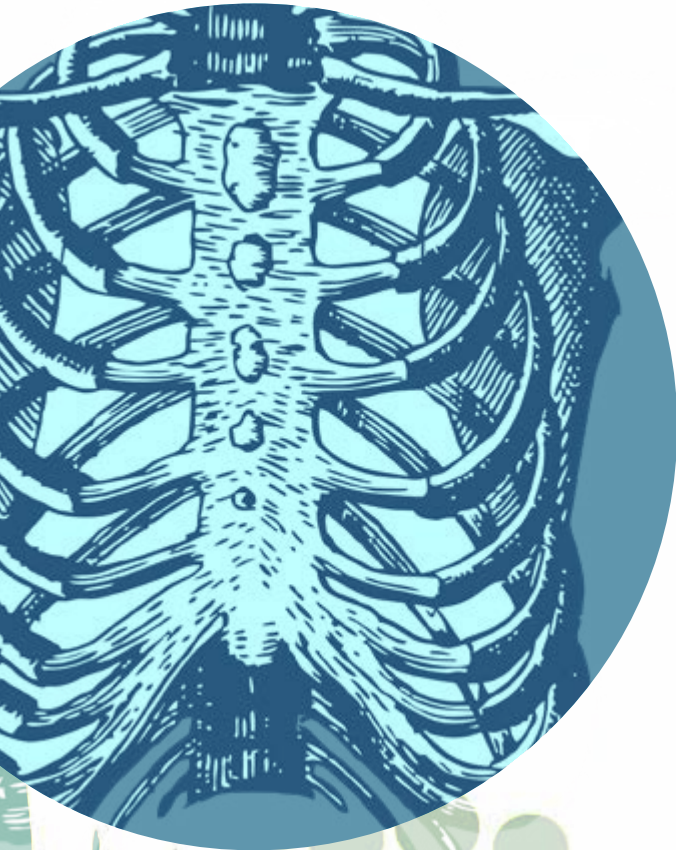

APURAHAT 2020

**SUOMEN LÄÄKETIETEEN
SÄÄTIÖ | 1960–2020 |**

Suomen Lääketieteen Säätiö | Duodecim

Suomen Lääketieteen Säätiöltä yli 20 miljoonaa euroa lääketieteen tutkimukseen viimeisen kymmenen vuoden aikana

Suomen Lääketieteen Säätiö on perustettu vuonna 1960. Se jakaa vuosittain noin kaksi miljoonaa euroa apurahoja lääketieteelliseen tutkimukseen kaikille aloille. Apurahoja myönnetään tutkijauran eri vaiheissa oleville nuorille tutkijoille. Eka- ja kannustusapurahat on tarkoitettu kannustukseksi uraansa aloitteleville tutkijoille, tutkimusapurahat 4, 8 tai 12 kuukauden päätoimiseen tutkimustyöhön, tutkijatohtorin apurahat post doc -tutkimukseen ulkomailla ja tutkimusryhmän perustajan apurahat itsenäisen tutkijauran käynnistämiseen. Säätiö rahoittaa vuosittain noin 150 lääketieteen tutkijaa ja myöntää Pohjola-yhtiön lääketieteen palkinnon huomattavasta elämäntyöstä lääketieteen alalla. Apurahat ovat haettavissa toukokuun aikana. Lisätietoja säätiöstä ja apurahoista: www.laaketieteensaatio.fi

Suomalainen Lääkäriseura Duodecim on Suomen suurin tieteellinen yhdistys, joka kehittää lääkärin ammattitaitoa ja käytännön työtä täydennyskoulutuksen, julkaisujen ja tutkimusapurahojen avulla. Vuonna 1881 perustettuun Duodecim-seuraan kuuluu nykyisin yli 24 000 lääkäriä ja lääketieteen opiskelijaa sekä 132 lääketieteellistä yhdistystä. Seuran omistama Kustannus Oy Duodecim julkaisee lääketieteen ja terveydenhuollon ammattilaisille oppi- ja käsikirjoja, tietokantoja ja sähköisiä palveluita päivittäisen työnteon tueksi. Lisäksi Duodecim tarjoaa suurelle yleisölle luotettavaa ja ymmärrettävää tietoa terveydestä ja sairauksista. Lisätietoja Duodecimista: www.duodecim.fi

Toimitus: Mari Heikkilä | Narratiivi
Ulkoasu: Minja Revonkorpi | Taide
Kuvat: Suomen Lääketieteen Säätiö, IStockphoto, Pixabay
Suomen Lääketieteen Säätiö, 2020

Suomen Lääketieteen Säätiön tavoitteena on maamme lääketieteellisen tutkimustyön tukeminen ja kansanterveytemme edistäminen

Suomalainen Lääkäriseura Duodecim perusti säätiön vuonna 1960 ja lahjoitti sen alkupääomaksi viisi miljoonaa silloista markkaa. Yksityishenkilöiden ja elinkeinoelämän lahjoitusten avulla säätiö on kasvanut yhdeksi merkittävimmistä lääketieteellisen tutkimuksen tukijoista maassamme.

Säätiö jakaa vuosittain yli kahden miljoonan euron edestä tutkimusapurahoja suomalaisille lääkäreille. Vuosittain apurahan saa noin 150 tutkijauransa eri vaiheissa olevaa nuorta tutkijaa. Edustettuina ovat kaikki lääketieteellisen tutkimuksen alat yleisistä kansantaudeista harvinaisiin perinnöllisiin sairauksiin.

Säätiö pyrkii toiminnallaan varmistamaan, että Suomessa on korkeatasoista lääketieteellistä tutkimusta ja osaamista myös tulevaisuudessa.

Apurahapäätösten valmistelu

Lääketieteen Säätiön apurahapäätökset valmisteltiin kolmessa asiantuntijaelimessä: tutkimusryhmän perustajan, palaavan tutkijan ja Tulevaisuuden uhat -apurahahakemukset arvioi säätiön apurahavalio-kunta. Eka-, kannustus- ja tutkimusapurahahakemukset arvioi säätiön stipendivaliokunta. Post doc -hakemukset arvioi post doc -poolin asiantuntijaryhmä. Ennen apurahojen jaosta päättämistä hallitus pyytää asiasta lausunnon Duodecim-seuran hallitukselta.

Esipuhe

Suomen Lääketieteen Säätiö täyttää tänä vuonna pyöreät 60 vuotta. Voisi ajatella, että korona tuli ja tärveli juhluvuoden, sillä monet suunnitelluista tilaisuuksista piti perua. Toisaalta koronavuosi on tarjonnut oivan mahdollisuuden näyttää säätiöpohjaisen rahoituksen voiman ja ketteryuden.

Keväällä osallistuimme säätiöiden yhteiseen hankkeeseen, missä jaoimme hyvin nopealla tahdilla 0,8 miljoonaa euroa koronavirukseen liittyviin tutkimuksiin. Se oli hieno yhteinen ponnistus sekä osoitus säätiöiden mahdollisuudesta toimia joustavasti ja nopeasti tilanteen niin vaatiessa. Lisäksi Lääketieteen Säätiö avasi pikavauhtia kokonaan uuden apurahamuodon, Tulevaisuuden uhat -apurahan. Sitä kautta tuemme kolmea korkeatasoista tutkimushanketta, jotka keskittyvät tulevaisuuden terveysuhkiin ja niiden torjuntaan.

Käynnissä oleva pandemia osoittaa, miten valtava merkitys on tutkitulla tiedolla. On tärkeää, että meillä on Suomessa korkeatasoista tutkimusta ja pystymme osallistumaan kansainvälisiin tutkimuksiin, sillä globaaleja haasteita ei voiteta yhden maan voimin. Toisaalta tarvitsemme omaa tutkimusta Suomessa, jotta meillä on osaamista kehittää nopeasti täällä tarvittavaa diagnostiikkaa, mallintamista, hoitoja, rokottamista sekä epidemian etenemistä hillitseviä keinoja.

Maailmalla koronaepidemiaan liittyy paljon väärää tietoa ja tarkoituksellista virheellisten näkemysten levittelyä. Monta kertaa olen miettinyt, että voin joka aamu onnitella itseäni, kun herää Suomessa, missä luotettavaa tietoa ja tutkimusta yleisesti arvostetaan. Jotta tämä arvostus ja lääketieteellinen osaaminen säilyvät meillä jatkossakin hyvällä tasolla, on tärkeää rahoittaa korkeatasoista suomalaista tutkimusta. Koronavirus on osoittanut, miten tärkeää työtä lääketiedettä tukevat säätiöt tekevät.

Vaikka Lääketieteen säätiön juhluvuoden tapahtumia on jouduttu perumaan, olemme nostaneet juhluvuonna verkkosivuillamme esiin suomalais-ta lääketieteen tutkimusta. Kampanjan 60 Hyvää syytä (60hyvaasyyta.fi) kautta pääset katsomaan videoita ja artikkeleita, joissa tutkijat kertovat lääketieteen edistysaskelista sekä omista tutkimuksistaan. Tulevaisuuden lääketiedettä -podcastissa kuulet tutkijoiden visioita muun muassa tekoälyyn, ihmisten varaosiin ja geenihoidoihin liittyen.

Säätiön vuosittainen apurahahaku keräsi tänä vuonna 730 hakemusta, mikä on hieman viime vuotta enemmän. Apuraha myönnetään nyt 180 tutkijalle. Hakemukset ovat ilahduttavan korkealaatuisia. On hienoa, kun voimme säätiön puolesta olla tukemassa laajasti lääketieteen kaikkien eri alojen tutkimusta.

Koronatilanne on herättänyt jonkin verran kyselyjä apurahan käyttöön liittyen. Pyrimme säätiönä olemaan joustavia ja auttamaan kaikessa, missä voimme. Ota meihin yhteyttä tarvittaessa.

Lämpimät onnittelut kaikille apurahansaajille!

Oskari Heikinheimo
Suomen Lääketieteen Säätiön
hallituksen puheenjohtaja

Rahastot, joista apurahoja ja palkintoja on myönnetty vuonna 2020

RAHASTO	€
Suomen Lääketieteen Säätiö yhteensä	2,434,000 €
A. E. Vehmaksen rahasto	10,000 €
Aarno ja Jenny Piponiuksen rahasto	20,500 €
Aino Eerolan rahasto	339,000 €
Anna-Kaisa Nikalin nimikkorahasto	10,000 €
Eero Matti Ranisen rahasto	250,500 €
Håkan Poppiuksen rahasto	12,500 €
Kliinisen kemian tutkimussäätiön rahasto	2,500 €
Lilljan säätiön rahasto	49,500 €
Lääketehtas Orionin tieteellinen tutkimusrahasto	370,000 €
Maija ja Matti Vaskion rahasto	526,500 €
Martti Liesmaan rahasto	9,000 €
Paavo ja Veikko Pirilän rahasto	40,000 €
Planmeca-Planmed rahasto	10,000 €
Roland, Marita ja Patricia Freundin rahasto	100,000 €
Sinikka ja Seppo Heikkilän rahasto	10,000 €
Suomen Lääketieteen Säätiön kantarahasto	590,000 €
Tauno Putkosen rahasto	40,000 €
Teemu Pohjanpellon rahasto	5,000 €
Vieno Mirjam Rissasen rahasto	10,000 €
Winthrop lääkeyhtymän tutkimusrahasto	9,000 €
Pohjolan ja Suomi-yhtiön lääketieteen palkinto ko. nimikkorahastosta	20,000 €
Duodecimin kannustusapurahat yhteensä	150,000 €
Viktor Fagerströmin rahasto	10,000 €
Aini Nevanderin rahasto	5,000 €
Aino ja Akseli Koskimiehen rahasto	20,000 €
Gust. Rud. Idmanin rahasto	115,000 €

Tulevaisuuden uhat -apurahat

Säätiö täyttää 60 vuotta ja jakaa juhlavuonna vuosittaisten apurahojen lisäksi apurahoja uusiin tutkimus-avauksiin korkean riskin tutkimushankkeissa. Koronavirus on nostanut tulevaisuuden terveysuhkat isoksi teemaksi. Toisaalta teknologian kehitys, kuten tekoälyn kehittyminen, luo uusia mahdollisuuksia lääketieteen kehitykselle.

Tulevaisuuden uhat -apurahat ovat ryhmille myönnettäviä hanke-apurahoja. Säätiö myönsi vuonna 2020 apurahat kolmelle tutkimusryhmälle, yhteensä 350 000 euroa.

LT Ilkka Kalliala, HYKS Instituutti

Novel tissue-based markers and machine learning – predicting the natural history of uterine cervical precancerous lesions

100,000 €

LT Eliisa Kekäläinen, Helsingin yliopisto

Understanding pathological mechanisms and consequences of severe lymphopenia in COVID-19

150,000 €

LT Tuomas Kiviniemi, Turun yliopisto

CAREBANK – Reducing adverse outcomes related to atrial cardiomyopathy and atrial fibrillation

100,000 €

Miksi vaikeassa koronavirustaudissa valkosolut vähenevät?

LT Eliisa Kekäläinen etsii selitystä COVID-19 infektiin liittyvään lymfopeniaan eli imusolujen vähenemiseen.

Kiinassa havaittiin heti alkuvuonna 2020, että vaikean koronavirustaudin saaneilla ihmisillä veressä kiertävien valkosolujen määrä suorastaan romahti.

”Kukaan ei oikein tiedä, mistä valkosolujen vähäisyys COVID-19-potilailla johtuu. Se on hankala ilmiö, sillä T-imusolut ovat juuri niitä, joiden pitäisi nitistää virustartunnan saaneet solut pois”, Eliisa Kekäläinen kertoo.

Sukulaisvirus SARS voi infektoida suoraan imusoluja. On mahdollista, että tämä selittää valkosolujen katoa myös COVID-19-viruksen kohdalla.

”Todennäköisesti taustalla on kuitenkin monimutkaisempi juttu. Näitä mekanismeja pyrimme nyt selvittämään.”

Ilmiön ymmärtäminen on tärkeää myös rokottamisen kannalta. Esimerkiksi tuhkarokko pystyy infektoimaan ja tuhoamaan B- Valkosoluja, jotka auttavat elimistöä muistamaan taudinaiheuttajat.

”Koronasta ei vielä tiedetä, voiko se aiheuttaa tällaista immunologista muistinmenetystä. Toivottavasti näin ei ole, mutta jos on, ihmiset pitäisi rokottaa toistamiseen.”

Tulevaisuuden uhat -apurahan saanut Eliisa Kekäläinen:

”On tärkeää ymmärtää, miksi vaikeissa COVID-19-taudeissa valkosolut vähenevät. Se on oleellinen tieto myös rokotusten kannalta.”

Lihavuuden jäljille aivokuvantamisen avulla

Toisilla ihmisillä herkuttelu ryöstäytyy herkemmin käsistä kuin toisilla. LT Jetro Tuulari etsii lihomiseen altistavia muutoksia kehittyvien aivojen verkostoista ja mielihyväjärjestelmästä.

Yli puolet aikuisista suomalaisista on ylipainoisia ja usein ongelma alkaa jo lapsena. 2-16-vuotiaista pojista enemmän kuin neljäs on ylipainoinen, tytöistä noin joka viides.

Jetro Tuulari selvittää aivotutkimuksen avulla, miten aivojen verkostojen toiminta on sidoksissa lihomistaipumukseen – eli selittävätkö aivojen dynaamiset ominaisuudet syömiskäyttäytymistä.

”Toiveena on saada aivokuvantamisen avulla uutta tietoa aivojen ja painon yhteyksistä ja löytää myös mahdollisia hoidon kohteita”, Tuulari kertoo.

Jos esimerkiksi mielihyväjärjestelmän toiminnasta löytyy lihomiseen liittyviä muutoksia, voidaan jatkossa tutkia, auttaisivatko interventiot, esimerkiksi jotkin lääkkeet tai käyttäytymisterapia, hillitsemään syömistä.

Tuulari tutkii seurantatutkimuksessa lasten kehittyvien aivojen toimintaa. Hän analysoi toiminnallisia MRI-aivokuvia ja hyödyntää tutkimuksissaan verkostomallintamista.

”Tavoitteena on samalla myös luoda uutta väestöneurotieteen osaamista Suomeen. Vastaavia menetelmiä voitaisiin jatkossa käyttää myös monien sairauksien, kuten depression, tutkimisessa.”

Tutkimusryhmän perustajan apurahan saanut Jetro Tuulari:

”Apurahalla on tosi iso merkitys ja olen kiitollinen, että pääsen nyt aloittamaan pitkäjänteisen tutkimustyön.”

TUTKIMUSRYHMÄN PERUSTAJAN apuraha

Tutkimusryhmän perustajan apurahojen kohderyhmänä ovat väitelleet lääkärit. Nämä apurahat mahdollistavat päätoimisen tutkimuksen ilman päätoimen päivittäisiä velvoitteita 18 kuukauden ajaksi kolmen vuoden aikana. Vuonna 2020 säätiö myönsi apurahat kuudelle tutkijalle/tutkimusryhmälle, yhteensä 900 000 euroa.

LT Antti-Pekka Elomaa, KYS

Hyperspektrikuvantaminen ja säädettävät valonlähteet keskushermoston syöpäkirurgiassa

150,000 €

LT Johanna Lempainen, Turun yliopisto

Pathogenesis of type 1 diabetes - improved prediction and characterization of disease endotypes

150,000 €

LT Tuomas Lilius, Helsingin yliopisto

Translational neuropharmacology of the glymphatic system

150,000 €

LT Jaana Nevalainen, Oulun yliopisto

PEPPI-tutkimus: Istukan toimintahäiriölle alttiiden äitien identifiointi ensimmäisen ja kolmannen raskauskolmanneksen aikana

150,000 €

LT Jetro Jyrki Tuulari, Turun yliopisto

Neural biomarkers of obesity in the developing brain: towards curbing the obesity epidemic with population neuroscience

200,000 €

LT Emil Ylikallio, HUS

Calcium channels in motor neuron function and disease

100,000 €

Seulonta auttaa ehkäisemään vaikeita raskausmyrkytyksiä

Istukan toimintahäiriöt ovat vaarallisia sekä sikiölle että odottavalle äidille. LT Jaana Nevalainen tutkii, pitäisikö Suomessakin aloittaa raskausmyrkytysten seulonnat.

Istukan toimintahäiriöitä esiintyy noin kymmenyksellä odottavista äideistä ja noin 1–3 prosentille kehittyy vakava raskauskomplikaatio. Seurauksena voi olla esimerkiksi raskausmyrkytys, joka on pahimmillaan hengenvaarallinen. Lisäksi varhain alkaneet istukan ongelmat voivat näkyä sikiön kasvun hidastumisena.

Britanniassa käytetään jo seulontoja, joilla etsitään suuressa raskausmyrkytyksen riskissä olevia odottajia. Jaana Nevalainen tutkii, olisiko seulonnasta hyötyä myös Suomessa.

”Kansainvälinen gynekologiyhdistys (FIGO) suosittelee raskausmyrkytyksen seulonnan ottamista käyttöön”, Nevalainen kertoo.

Seulonnat on maailmalla osoitettu toimivaksi, mutta toimivuus pitää vielä tutkia suomalaisessa aineistossa.

”Jos saataisiin istukan toimintahäiriölle alttiita äitejä kiinni jo ensimmäisellä raskauskolmanneksella, voitaisiin aloittaa aspiriinihoito. Siten voitaisiin ehkäistä varhaista vaikeaa raskausmyrkytystä.”

Tutkimusryhmän perustajan apurahan saanut Jaana Nevalainen:

”Apurahan saaminen tuntuu tosi hyvältä. Saamme tutkimuksen tehtyä ja kerättyä hyvän aineiston, josta tulee olemaan iloa useamman vuoden ajan.” ”

PALAAVAN TUTKIJAN apuraha

Vuonna 2020 säätiö myönsi viisi palaavan tutkijan apurahaa, yhteensä 210 000 euroa .

LT Otto Kauko, Helsingin Yliopisto

Regulation of cancer cell growth

50,000 €

LT Laura-Maria Madanat-Harjuoja, Suomen syöpärekisteri

PEDGENCAN Cancer Predisposition in Childhood Cancer:
using population-based registry data to uncover novel germline mutations

40,000 €

LT Riikka Mäkitie, Folkhälsanin tutkimuskeskus

Clinical and genetic characteristics of early-onset facial nerve palsies

40,000 €

LT Ville Männistö, Itä-Suomen yliopisto

Gut-derived metabolites in the pathogenesis of non-alcoholic steatohepatitis

40,000 €

LT Sirkku Setänen, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Pikkukeskosten pitkäaikaisselviytyminen ja sen ennustaminen –
kansalliset ja yhteispohjoismaiset kehitysseurantasuosituks

40,000 €

Kun syöpäsolujen signaalireitit selviävät, voi löytyä uusia lääkkeitä

LT Otto Kauko tutkii, mitkä muutokset solujen kasvua säätelevässä signaalijärjestelmässä ovat tärkeitä syöpäsoluille.

Solut tarvitsevat kasvaakseen ympäristöstään kasvutekijöitä. Syövässä järjestelmä on häiriintynyt. Solut alkavat jakautua holtittomasti, kasvutekijöistä riippumatta.

Otto Kaukon mukaan solujen kasvuun liittyviä signaalireittejä on monia, mutta niihin liittyy tiettyjä pulonkauloja.

”Yksi tärkeä kohta on ribosomien synteesi. Ribosomeja tarvitaan aina valmistettaessa proteiineja eli ilman niitä solut eivät pysty kasvamaan.”

Solujen kasvusignaalit etenevät usein fosforylaatioiden kautta. Kauko selvittää, mitkä niistä ovat välttämättömiä syövän kasvulle.

”Haluan löytää jotain, millä olisi terapeutista tai diagnostista arvoa. Olemme havainneet aikaisemmin tuntemattomia fosforylaatioita, joiden poistaminen vaikuttaa solun kasvunopeuteen”, Kauko kertoo.

Syöpäsolujen kasvuun liittyvä tutkimus on tärkeää, sillä se auttaa ymmärtämään lääkeresistenssin muodostumista ja löytämään uusia lääkehoidon kohteita.

**Palaavan tutkijan apurahan saanut
Otto Kauko:**

”Perustutkimus on haastavaa ja mielenkiintoista. Saa talloa uusia polkuja eikä voi etukäteen tietää, mihin tutkimus vie.”

Tutkimusapurahat päätoimiseen tutkijana työskentelyyn

Tutkimusapurahat mahdollistavat 4, 8 tai 12 kuukauden päätoimisen työskentelyn tutkimuksen parissa. Vuonna 2020 säätiö myönsi tutkimusapurahoja 28 tutkijalle, yhteensä 439 000 euroa. Säätiö myönsi 4 kk apurahan 13 lääkärielle, yhteensä 126 000 euroa, 8 kk apurahan 11 lääkärielle, yhteensä 199 000 euroa sekä 12 kk apurahan 4 lääkärielle, yhteensä 114 000 euroa.

TUTKIMUSAPURAHA 12 KK

LL Salli Antila, Helsinki

Aivokalvojen imusuonet fysiologisissa ja patologisissa tiloissa keskittyen Alzheimerin tautiin 27,000 €

LO Kimmo Haimilahti, Espoo

Mitokondriaalisten myopatioiden hoito B3-vitamiinilla potilaiden mitokondrioiden toiminnan tehostamiseksi 27,000 €

LT Minna Lukkarinen, Turku

FinnBrain Atopy - äidin raskaudenaikainen stressi ja lapsen allergisten sairauksien riski 30,000 €

LT Kaisa Pyrhönen, Lappeenranta

Etelä-Karjalan Allergiatutkimus: Varhaisen asuinympäristön ja hajurikkiyhdisteille altistumisen yhteys lasten allergisten sairauksien ilmaantuvuuteen 30,000 €

TUTKIMUSAPURAHA 8 KK

LT Nicholas Hayward, Espoo

Aivojen multimodaalinen magneettikuvauskuvaus mesostriatal-säätelystä ensimmäisen jakson psykoosissa 20,000 €

LL Emilia Huvinen, Espoo

Geenien, metabolomin ja elintapojen merkitys korkean diabetesriskin naisten terveyteen synnytyksen jälkeen 18,000 €

LL Marika Kangasniemi, Oulu

Munasarjojen monirakkulaoireyhtymän (PCOS) ja yhdistelmäehkäisyvalmisteiden käytön vaikutukset matala-asteiseen tulehdukseen 18,000 €

LT Tommi Korhonen, Oulu

Kallonkorjausleikkausten kirurgiset lopputulokset 18,000 €

LT Maarit Koskinen, Turku

Hiuskortisolin pitoisuudet ja suoliston mikrobiomin monimuotoisuus 2.5 -vuotiailla lapsilla 20,000 €

LL Aurora Lemma, Helsinki

Vatsan alueen iskeemiset tilat 9,000 €

LL Jonatan Panula, Helsinki

Varhaisen psykoosin aiheuttamat muutokset todellisuudentajussa 18,000 €

LT Marjukka Pollari, Tampere

Kiveksen diffuusin suurisoluisen B-solulymfooman
kliiniset ja biologiset ennustetekijät 20,000 €

LT Antti Saari, Toivala

Lasten kasvun seulonnan
kehittäminen Suomessa 20,000 €

LT Liisa Tomppo, Helsinki

Nuorten aivoinfarktipotilaiden
geneettisten taustatekijöiden
kartoitus eksomisekvensoinnilla 20,000 €

LT Outi Äyräs, Helsinki

COVID-19 infektio ja raskaus: kansallinen ja kan-
sainvälinen rekisteritutkimus” 18,000 €

TUTKIMUSAPURAHA 4 KK**LO Prince Dadson, Turku**

Modernit proteomiikan menetelmät diabetekseen
liittyvien uusien merkkiaineiden tunnistamisessa ja
lääkehoitojen kehityksessä 10,000 €

LL Sanna Iivanainen, Oulu

Immunologisten syövänhoitojen vaikuttavuuden
tehostaminen uusien kliinisten ennustetekijöiden
pohjalta 10,000 €

LT Lauri Ivaska, Turku

Keskustelevatko bakteerit ja virukset keskenään?
Lasten A-streptokokkiepidemiat 10,000 €

LO Kasper Katisko, Oulu

Otsa-ohimolohkorappeumien ei-geneettiset
riskitekijät sekä uudet ennusteelliset ja erotus-
diagnostiset merkkiaineet 10,000 €

LT Jenni Koskela, Lempäälä

Hemodynaamiikan toiminnalliset muutokset
munuaisten vajaatoimintapotilailla 10,000 €

LT Ulla Valpuri Koskela, Liminka

Streptococcus salivarius korvatulehdusten
ehkäisyssä 10,000 €

LL Juulia Lantto, Oulu

Syntymäasfyksiasta johtuvien aivovaurioiden
ehkäisy läkehoidolla 9,000 €

LL Elina Leinonen, Helsinki

Vastasyntyneen napaveren erytropoietiini ja
S-100B-proteiini neurologisen kehityksen
ennustamisessa 9,000 €

LL Tuomas Lähdeoja, Espoo

Olkaluun pään kolmen ja neljän kappaleen murtu-
mien konservatiivisen ja kirurgisen hoidon vaikuttavuus
ja kustannusvaikuttavuus. Satunnaistettu kontrolloitu
tutkimus ja kohorttiseuranta. 9,000 €

LL Sanna Matilainen, Espoo

Sitruunahappokierto ja sukkinylaatio -
lapsuusiän vaikean mitokondriotaudin
uusi tautimekanismi 10,000 €

LT Aino Rönkä, Kuopio

IOPredict - Immuunivasteen muuntajien hoito-
vastetta ennustavat veren tulehdusmerkkiaineet
syöpäpotilailla 10,000 €

LT Reetta Sartoneva, Tampere

Kudosteknologia gynekologisten laskeumien
uutena hoitomahdollisuutena 10,000 €

LL Eero Teppo, Tampere

Lipidomin ja keramidi-fosfolipidi-riskipisteiden
yhteys valtimoiden ja veren geeniekspressioon,
biologiseen ikääntymiseen ja sydän- ja
verisuonitauteihin 9,000 €

Sähköinen seuranta auttaa räätälöimään immunologiset syöpähoidot

Kun saadaan jo varhain selville, ketkä potilaista hyötyvät ja keille tulee haittoja, päästään parempiin hoitotuloksiin, toteaa LT Sanna Iivanainen.

Uusilla immunologisilla syöpälääkkeillä on saatu jopa vaikeasti levinneitä syöpiä talttumaan. Ne kuitenkin auttavat vain pientä osaa potilaista ja voivat aiheuttaa vaikeita haittoja. Sanna Iivanainen kehittää sähköistä hoitojen seurantamallia.

”Hoito saattaa aiheuttaa esimerkiksi tyypin 1 diabeteksen puhkeamisen. Toiveena on, että pystyisimme ennustamaan jo hoitojen alkuvaiheessa, ketkä potilaista hyötyvät ja kenelle kehittyy vakavia haittoja.”

Tutkimuksessa on kerätty immunologista syövänhoitoa saaneilta syöpäpotilailta viikoittain tietoa oireista sähköisen kyselyn avulla. Tietoon on yhdistetty muun muassa lääkärin ilmoittamat haittavaikutukset sekä tietoja verikokeista. Tutkijat ovat kehittäneet suomalaisyrityksen kanssa tekoälyä hyödyntävän mallin, jolla pystytään jo melko hyvällä tarkkuudella ennustamaan hoidon vaikutuksia.

”Hoidon tehoa seurataan alusta alkaen ja haittoihin voidaan reagoida heti, hoitaa niitä kortisonilla sekä säätää annostelua”, Iivanainen kertoo.

Tutkimusapurahan saanut Sanna Iivanainen:

”On hienoa tehdä tällaista poikkitieteellistä tutkimusta, jossa yhdistyvät digitalisaatio, tekoäly ja lääketiede — ja jolla on käytännön merkitystä syöpäpotilaille.”

TÄTÄ SUOMESSA TUTKITAAN:

Syöpäsairaudet ja lastentaudit kiinnostavat tutkijoita

Kansantauteihin liittyvien tutkimuskohteiden lisäksi vuoden 2020 apurahahaussa korostui ajankohtainen tartuntatautien tutkimus.

Eniten apurahahakemuksia, yhteensä yli neljännes kaikista hakemuksista, tuli viime vuoden tapaan syöpäsairauksiin ja lastentauteihin liittyviin tutkimuksiin. Näiden jälkeen lähes yhtä paljon hakemuksia tuli sydän- ja verisuonitauteihin, neurologisiin sairauksiin sekä naistentauteihin ja synnytykseen liittyen.

”Apurahahaussa korostuvat vuodesta toiseen suomalaisten terveyden kannalta merkittävimmät uhat kuten syöpäsairaudet ja sydän- ja verisuonitaudit. Se kertoo, että tutkimuksella todella haetaan ratkaisuja meidän kaikkien terveyden edistämiseksi”, kertoo säätiön puheenjohtaja, professori Oskari Heikinheimo.

Aiempaa enemmän hakemuksia tuli terveyden edistämisen ja terveydenhuollon toimintatapoihin sekä mielenterveyteen ja psykiatriisiin sairauksiin liittyen. Koronavirusepidemiaan liittyvään tutkimushankkeeseen rahoitusta haki 15 hakijaa. Sen sijaan neurologisiin sairauksiin liittyvien apurahahakemusten määrä laski viime vuoteen verrattuna.

POIKKEUKSELLISELLA APURAHAAHAULLA RATKAISUJA TULEVAISUUDEN TERVEYSUHKIIN

Tänä vuonna säätiö jakaa perinteisten apurahojen lisäksi 60-vuotisjuhlavuoden kunniaksi Tulevaisuuden uhat -apurahoja, jotka on tarkoitettu kokonaan uusiin tutkimusavauksiin, jotka tähtäävät tuleviin terveysuhkiin varautumiseen. Apurahaa haki 23 lääkäritutkijaa. Ajankohtainen tilanne näkyi hakemuksissa: eniten hakemuksia tuli koronavirukseen liittyviin tutkimuksiin. Seuraavaksi eniten hakemuksia tuli syöpäsairauksiin sekä sydän- ja verisuonisairauksiin liittyen.

”Hakemuksissa tuli ajankohtaisen koronatutkimuksen lisäksi esiin monia nykyisin kiinnostavia ja paljon puhuttuja tutkimussuuntauksia liittyen tekoälyyn, 3D-tulostukseen, big dataan ja yksilöllisiin syöpähoitoihin. Toisaalta hakijat nostivat esiin myös tulevaisuuden suuria haasteita: rahoitusta haettiin muun muassa lihavuusepidemiaan, alkoholiriippuvuuteen ja masennuksen hoitoon”, Oskari Heikinheimo kertoo.

Apurahahakemukset 2020

(taulukko ei sisällä Tulevaisuuden uhat -apurahahakemuksia)

Sairausryhmä*	Hakemusten määrä	
	2020 kpl	2020 %
Syöpäsairaudet	106	15
Lastentaudit	87	12
Sydän- ja verisuonisairaudet	71	10
Neurologiset sairaudet	70	10
Naistentaudit ja synnytys	67	9
Muut sisätaudit	51	7
Tule-sairaudet ja vammat	51	7
Terveyden edistäminen, th:n toimintatavat	46	6
Mielenterveys, psykiatriset sairaudet	38	5
***Tartuntataudit	23	3
***Koronavirus COVID-19	15	2
Muut	105	14
Yhteensä	730	100

* Sairauksien ryhmittelyssä on hyödynnetty soveltuvien osien ICD-10-tautiluokitus-
ta. Ryhmiä on yhdistelty luettavuuden parantamiseksi. Toisaalta joukkoon on li-
sätty muutamia kategorioita, kuten perustutkimus, lastentaudit ja terveyden edis-
täminen / terveydenhuollon toimintatavat.

** HUOM! Vuonna 2020 siirryttiin luokittelussa siihen, että aivoverenkiertohäiri-
öihin, aivohalvauksiin ja aivoverenvuotoihin liittyvät tutkimushankkeet siirrettiin
sydän ja verisuonisairauksista neurologisiin sairauksiin.

***Tartuntataudeista on irroitettu covid-19-tutkimukset erikseen, yhteensä tar-
tuntatauteihin liittyviä tutkimuksia 38 kpl

Suomen Lääketieteen Säätiön KANNUSTUSAPURAHA 5000 €

Säätiö myönsi 330 000 euron edestä 5 000 euron suuruisia kannustusapurahoja väitöskirjaansa valmisteleville ja tutkijanuraansa aloitteleville lääkäreille. Apurahan sai 66 nuorta tutkijaa.

LL Anna Alakoski, Lempäälä

Ihokeliakia: pitkäaikaisennuste ja siihen vaikuttavat tekijät

LO Anna Alexanova, Tampere

Sepelvaltimotautipotilaiden rasva-aineenvaihdunnan mallintaminen uudelleenohjelmoiduista kantasoluista erilaistettujen maksasolujen avulla

LL Mikael Anttinen, Turku

Modernit kuvantamismenetelmät ja kuvantamisohjatut hoidot eturauhassyövässä

LL Reetta-Liina Armio, Turku

Aivojen morfologiaan ja konnektiivisuuteen liittyvät kehitykselliset ja metaboliset stressitekijät psykoosiriski- ja ensipsykoosipotilailla

LL Tuomas Aro, Helsinki

Mikrobilääkeresistenssi ja suolistomikrobit turvapaikanhaki-joilla ja maahanmuuttajilla

LL Anna-Leena Heikkinen, Oulu

Kilpirauhasen toimintahäiriöiden ja kilpirauhasvasta-aineiden vaikutus sydän- ja verisuonitautien riskitekijöihin sekä fyysiseen suorituskykyyn nuorilla

LL Henni Hiltunen, Helsinki

Ennenaikainen syntymä, suolistoon muodostuva mikrobisto ja keskoslapsen kasvu

LL Emma Honkanen, Pori

Tyvitumakkeiden toiminnallinen aivokuvantaminen parkinsonismissa ja dystoniassa

LO Jani Huuhtanen, Helsinki

MelanoMAP: Tiekartta melanoomaa tunnistavan puolustusjärjestelmän aktivoimiseksi yksittäisen solun tarkkuudella

LL Hanna Hämäläinen, Palokka

Sydämen vasemman kammion mekaaninen synkronia ja dyssynkronia aiheuttavat tekijät faasianalysillä mitattuna

LL Eerika Jalanko, Helsinki

Teiniraskaudet Suomessa: pitkäaikaisvaikutukset terveyteen sekä ehkäisypalveluiden ja nuorten terveyskäyttäytymisen vaikutukset teiniraskauksien esiintyvyyteen

LL Otto Jokelainen, Kuopio

Hyaluronaanimetaboliikka ja mikro-RNA-profililit ennusteellisina ja diagnostisina tekijöinä munuaissyövässä

LL Mervi Jokelainen, Lappeenranta

Diabeteksen varhainen toteaminen raskausaikana

LL Outi Kaarre, Kuopio

Alkoholinkäytön vaikutukset neurofysiologisiin toimintoihin nuoruusikäisillä

LL Kirsi Kakko, Tampere

Psykoosilääkkeiden käyttö ja seuranta lastenpsykiatriasilla potilailla

LL Janne Kananen, Oulu

Toiminnallisen magneettikuvantamisen MREG-datan signaalianalyysi epilepsiassa

LL Heidi Kangasniemi, Helsinki

Kiireellinen ensihoitotehtävä hoitolaitokseen - lääkäriyksikön vaikuttavuuden arviointi. Tutkimus ikääntyneiden potilaiden äkillisen vaikean sairauden epidemiologiasta ja etiologiasta sekä hoidon etiikasta

LL Risto Karvonen, Oulu

Ennenaikaisesti syntyneiden aikuisten sydän- ja verenkiertoelinten toiminta

LO Aaro Kasurinen, Helsinki

Tulehdukseen liittyvien biomerkkiaineiden ennusteellinen arvo mahasyövässä

LL Antti Kempainen, Oulu

Kollageeni XIII:n merkitys luukudoksessa poistogeenisissä hiirimalleissa ja vertailu CMS19-potilaisiin

LL Kimmo Kettunen, Turku

Virtsarakkosityövän uusien yksilöllisten hoitomahdollisuuksien kehittäminen

LL Katja Korpela, Jyväskylä

Elämän ensimmäisen ulosteen mikrobiomi lapsen terveyden ennustajana

LL Mikael Koskela, Helsinki

Henoch-Schönleinin purppura -glomerulonefriitti lapsilla

LL Toni Kulju, Tampere

Epilepsian hoito vagushermostimulaatiolla

LL Anja Kärki, Tampere

Vuodenajan vaikutus pienten lasten unen rakenteeseen ja unen yhteydet lasten kognitiiviseen kehitykseen

LL Jaakko Laaksonen, Tampere

Mitokondrioiden DNA:n varianttien sekä prediabeteksen vaikutus kokoveren geenien ilmentymiseen, DNA:n metylaatioon ja verenpaineeseen

LO Helena Lapatto, Helsinki

län ja lihavuuden vaikutus rasvakudoksen ja rasvasolujen sirtuiniiniineenvaihduntaan identtisillä eripainoisilla kaksosilla

LL Aino Latva-Rasku, Turku

Sentraalisen ja perifeerisen insuliiniherkkyyden säätelytekijät ihmisillä

LL Jenni Liikanen, Vantaa

Varhain todetun rintasyövän ennusteelliset tekijät - prospektiivinen kohorttitutkimus

LL Iisa Lindström, Jyväskylä

Sarkopenian ennustevaikutus verisuonipotilailla

LL Tuomas Lumikari, Helsinki

Mobiiliteknologian hyödyntäminen iskeemisten aivoverenkiertohäiriöiden ehkäisyssä

LL Kaisa Luoto, Tampere

Masennuksen ja samanaikaisen alkoholiongelman hoidon tehostaminen psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa

LL Neea Mustonen, Espoo

Lapsuudenajan infektiot ja niiden yhteys allergisiin- ja immuunisairauksiin Suomessa, Virossa ja Venäjän Karjalassa

LL Anna Nieminen, Espoo

Mahasyövän kehittymiseen vaikuttavat tekijät ja syöpäriski-luokitusten hyödynnettävyys

LO Markus Nieminen, Helsinki

Pään ja kaulan syöpäpotilaan hoitoviiveet

LL Veikko Nikulainen, Turku

Invasive treatment of peripheral arterial disease- National procedure rates and challenges in wound healing

LL Anna Nurmi, Helsinki

Neoadjuvanttihoito ja ennusteelliset tekijät haimasyövässä

LL Samuli Nurminen, Tampere

Suoliston ulkopuoliset oireet ja komplikaatiot keliakiassa – esiintyvyydestä ennaltaehkäisyyn

LL Lotta Nygård, Tampere

Eturauhasen hyvänlaatuisen liikakasvun riskitekijät

LL Ilkka Ojansuu, Kuopio

Kriminaalipotilaat Suomessa vuosina 1980-2009; Rikollinen elämä ja kuolema

LL Juho Pajula, Kuopio

Geeniterapia sydänlihaskemian hoidossa

LL Reetta Peltonen, Espoo

Ennusteelliset merkkiaineet maksaan levinneessä paksu- ja peräsuolisyövässä

LO Jussi-Pekka Pouru, Turku

Eteisvärinän moderneja diagnostisia ja hoidollisia haasteita: Aivohalvausten ehkäisy korkean verenvuotoriskin eteisvärinäpotilailla

LL Heidi Pöyhönen, Turku

Diagnostiikka, ennuste ja doksisykliinihoidon turvallisuus lasten keskushermostotulehduksissa

LL Leena Pöyhönen, Kauhajoki

Korvatorven toimintahäirion tutkiminen ja hoito korvatorven pallolaajennuksella

LL Sarang Latif Qazi, Kuopio

Lihaskadon ja matalan voimantuoton seuraukset ikääntyvillä naisilla

LL Olli Rajasilta, Turku

Aivojen piirteet imeväisiässä: Yhteydet äidin raskaudenaikaiseen terveyteen ja lapsen tulevaan kehitykseen (FinnBrain -tutkimus)

LL Elina Rantala, Helsinki

Levinneen suonikalvoston melanooman hoitotulokset

LL Mikko Rantasalo, Espoo

Polven tekonivelleikkauspotilaan toipuminen yleisanestesian tai spinaalipuudutuksen jälkeen, verityhjien kanssa tai ilman. Satunnaistettu tutkimus.

LO Ilari Rautalin, Helsinki

Liikunnan ja lihavuuden vaikutus lukinkalvonalaisen verenvuodon ehkäisyssä sekä taudista johtuvan kuolleisuuden vähentämisessä – suomalais-norjalainen tutkimusyhteistyö

LL Juuso Rusanen, Helsinki

TR-FRET -vasta-ainepikatestien kehittäminen autoimmuuni- ja tartuntatautiagnostiikkaan

LL Hanne Sallinen, Helsinki

Uusia näkökulmia aivoverenvuotoon

LL Soile Salomäki, Turku

Infektioiden ja inflamaation kuvantaminen positroniemissiotomografia (PET) -menetelmällä (PETU)

LL Marika Savolainen, Lappeenranta

Moyamoya tauti Suomessa

LO Vilbert Sikorski, Helsinki

Sepelvaltimotaudin geneettiset merkkiaineet

LL Pauline Sjöholm, Vaasa

Sosioekonomisen aseman vaikutus sydän- ja verisuonitautien riskitekijöihin australialaisessa aboriginaalikohortissa

LL Susanna Tokola, Liminka

Diffuusin suurisoluisen B-solulymfooman hoidon optimointi

LO Pihla Tommiska, Helsinki

Subduraalidreenien ja intraoperatiivisen huuhtelun vaikutus kroonisten subduraalihakematoomien uusintoihin trepanaation jälkeen ja epidemiologia

LL Sini Toppala, Turku

Mikroalbuminuria ja insuliiniresistenssi muistisairauksien riskitekijöinä

LL Suvi Törmänen, Tampere

Kalsium-fosforitasapaino ja endoteliinijärjestelmä kokeellisessa munuaisten vajaatoiminnassa: vaikutukset kudostason reniini-angiotensiini-aldosteronijärjestelmään

LL Sanna Uskela, Joensuu

Lääkepallon käyttö sepelvaltimotaudin hoidossa

LL Jussi Virtanen, Tampere

Elektronisen nenän käyttö äkillisen ja pitkäaikaisen sivuontelotulehduksen diagnostiikassa

LL Marko Virtanen, Valkeakoski

Aorttaläpän ahtauman perkutaaninen ja kirurginen hoito, kansallinen FinnValve -rekisteri

LO Juha Vähätalo, Oulu

Sepelvaltimotautiin liittyvät äkkikuolemat nuorilla aikuisilla

LO Eemu-Samuli Väliaho, Kuopio

Eteisvärinän algoritmiperusteinen tunnistaminen pulssiaaltomittauksella

LL Elina Ylilehto, Lempäälä

Kaksossynnytys – äidin ja vastasyntyneen ennuste sekä synnytyskokemus

Duodecimin KANNUSTUSAPURAHJA 5000 €

Suomalainen Lääkäriseura Duodecim myönsi 150 000 euron edestä 5 000 euron suuruisia kannustusapurahoja väitöskirjaansa valmisteleville ja tutkijanuraansa aloitteleville lääkäreille. Apurahan sai 30 nuorta tutkijaa.

LL Anna Aatsinki, Turku

Taaperon temperamenttipiirteiden ja suolistomikrobiston väliset yhteydet ja mahdolliset mekanismit

LO Toni Ali-Sisto, Lahti

Vakavaan masennustilaan liittyvät elimistön systeemiset muutokset

LL Elina Brinck, Helsinki

S-ketamiini akuutin leikkauksenjälkeisen kivun hoidossa

LL Kira Endén, Tampere

Lapsena elinsiirron saaneiden aikuisiän yleinen terveys, hyvinvointi ja lisääntymisterveys

LL Tuija Hautakangas, Jyväskylä

Kohdun supistusten mittaaminen ja synnytyksen edistyminen

LL Kjell Helenius, Åbo

Pienten keskosten hoidon keskittämisen vaikutus ja hoitotulosten kansainvälinen vertailu. Epidemiologinen rekisteritutkimus.

LO Henriina Hermansson, Turku

Synnytystavan vaikutus lapsen myöhempään terveyteen

LL Helena Hohtari, Espoo

Kohti Philadelphia-positiivisen akuutin lymfaattisen leukemian parantavaa hoitoa

LL Ada Hukki, Helsinki

Aivojen MRI -kuvantamislöydökset lapsilla joilla on todettu poikkeava kallon muoto

LL Nina Inkinen, Jyväskylä

Nestehoito kriittisesti sairailta

LL Anna Kivi, Helsinki

Syntymäasfyksian vaikeusasteen merkitys lapsen neurokognitiiviselle kehitykselle

LL Laura Kohtamäki, Vantaa

Melanooman kehittyvä lääkehoito

LL Keiju Kontula, Espoo

Veriviljelypositiiviset infektiot ja niihin liittyvät varhaiset kuolemat Suomessa

LL Tajja Korpela, Helsinki

Krooninen haimatulehdus: kehittyminen, syöpäriski ja hoito

LL Elisa Kortela, Espoo

Lymen borreliosisin taudinkuva, diagnostiikka ja hoito

LO Aaron Kortteenniemi, Kuopio

Matalaan sähkövirtaan perustuvan, ei-invasiivisen aivostimulaation turvallisuus ja siedettävyyys

LL Maiju Lepomäki, Tampere

Intraoperatiiviset menetelmät leikkausmarginaalin tunnistamiseksi

LL Juha-Matti Lindholm, Helsinki

Kaihileikkauksen jälkeisten komplikaatioiden ennaltaehkäisy ja hoito

LL Lars Lindholm, Ähtäri

Kahden näyttöön perustuvan lyhytpsykoterapeuttisen työmenetelmän käyttöönottohankkeen onnistuminen ja siihen vaikuttavat tekijät.

LL Petra Loid, Helsinki

Geneettiset tekijät lasten varhaisessa vaikeassa lihavuudessa

LL Caius Mustonen, Oulu

Aivojen suojaaminen hapenpuutteelta vaativan aorttakirurgian aikana kokeellista porsasmallia käyttäen

LL Jelena Oulasvirta, Helsinki

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat sairaalan ulkopuoliset ensihoitotehtävät

LL Mikael Parhiala, Tampere

Kroonisen pankreatiitin hoito

LO Maija Peippo, Tampere

Syöpäpotilaan syvän laskimotukostapahtuman tunnistaminen uusien kliinisten ennustekijöiden avulla

LL Jussi Pirneskoski, Helsinki

Akuutin kriittisen sairauden tunnistaminen

LL Katariina Place, Helsinki

Synnytyksen käynnistyksen optimaalinen ajankohta ensisynnyttäjän yliaikaisessa raskaudessa – satunnaistettu tutkimus

LL Marleena Repo, Tampere

Anemia ja raudanpuute keliakiassa ja muissa suolistosairauksissa lapsilla

LL Silja Salo, Porvoo

Maligni peritoneaalinen mesoteliooma Suomessa 2000-luvulla

LL Antti Turunen, Kuopio

Kohti optimaalista kantasolusiirrettä: CD34+-solujen mobilisaation, veren kantasolusiirteen koostumuksen ja kantasolujensiirron jälkeisen toipumisen vertailu myelooma- ja Non-Hodgkin -lymfoomapotilailla – siirteen solukoostumuksen vaikutus hematologiseen toipumiseen, tautivapaiseen elossaoloaikaan ja kokonaiselinaikaan

LL Suvi Turunen, Oulu

Kilpirauhasen toiminnan häiriöiden ja/tai kilpirauhaslääkityksen vaikutus naisen lisääntymisterveyteen

Suomen Lääketieteen Säätiön EKA-APURAHA 2500 €

Säätiö jakoi tutkimustyötään aloittaville lääketieteen opiskelijoille ja lisensiaateille 2 500 euron suuruisina Eka-apurahoina 185 000 euroa. Apurahan saajia oli 74.

LL Mikko Aalto, Oulu

Viskeraalisen leishmaniaasin esiintyvyyden selvittäminen alueilla joilla normaali terveydenhuoltojärjestelmä ei kykene sairaustapauksia diagnosoimaan.

LO Tommi Petteri Aho, Turku

Kokeellisen kipuherkkyyden yhteys autonomisen hermoston toimintaan, psykologiaan tekijöihin ja pitkittyneeseen leikkauksen jälkeiseen kipuun rintasyövän vuoksi hoidetuilla naisilla.

LL Mikko Alanen, Helsinki

Ranteen osaluudutuksen ja proksimaalisen ranneluuriviston poiston vertailu ranteen post-traumaattisessa nivelrikossa – satunnaistettu, sokkoutettu monikeskustutkimus

LL Sami Elamo, Turku

Olkanivelen traumaattisen antero-inferiorisen epävakauden operatiivinen hoito nuorilla miehillä

LL Annika Eurola, Kauniainen

Syöpäsolumuutosten ja verisuonitukosten vaikutus haima-syöpäpotilaan ennusteeseen

LL Linda Grönroos, Turku

Perinataalisten riskitekijöiden yhteys pikkukeskosena syntyneiden lasten kognitiiviseen ja sosioemotionaaliseen kehitykseen

LL Sofia Grönroos, Turku

Lihavuuskirurgian pitkäaikaistulokset

LO Susanna Haapanen, Tampere

Hiilihappoanhydraasit parasiittitautien diagnostiikan ja hoidon kohdemolekyyleinä

LO Mikael Hakkola, Oulu

Lasten virtsatieinfektioiden ehkäisy E. coli Nissle probiootilla

LL Charlotta Henriksson, Oulu

Kollageeni XIII:n merkitys rintasyövässä

LL Ronja Hietikko, Helsinki

Väestöpohjainen satunnaistettu eturauhassyövän seulonta-tutkimus ProScreen: edeltävä validaatiotutkimus

LO Jere Huovinen, Oulu

D-vitamiinianalogi kalsipotriolin käyttö niveltulehduksen paikallishoidossa.

LL Mikko Hänninen, Helsinki

Sydänsairauksien uudet molekulaariset mekanismit ja biomerkkiaineet

LL Anna-Majja Itkonen Freitas, Helsinki

Polyakryyliamidihydrogeeliruiskutus (Bulkamid®) verrattuna TVT-leikkaukseen naisten ponnistusvirtsankarkailun hoidossa potilastyytyväisyyden sekä hoitojen sivuvaikutusten kannalta

LL Lotta Ivaska, Turku

Risakudosten Immunogenetiikka

LL Elina Juuma, Jyväskylä

Kaksoissokkoutettu ja lumekontrolloitu monikeskustutkimus metformiinin käytöstä raskauden ennusteen parantamiseksi tyypin 1 diabeteksessä

LL Taavi Kaartinen, Helsinki

Vaarallisten ja palautumattomien lääkeaine yhteisvaikutusten kesto ja voimakkuus: sytokromi P450-entsyymien toiminnan palautumisen ennustaminen

LL Eeva Kokko, Pirkkala

Primaarin aldosteronismin diagnostiikan ja hoitotulosten parantaminen uusien hemodynaamisten ja hormonaalisten mittausten avulla

LL Liisa Korhonen, Helsinki

Pohjoismainen lapsisyöpätutkimus - psykososiaaliset myö-
häisvaikutukset ja niiden esto

LO Henna Korpela, Kuopio

Vertaileva tutkimus VEGF-B:n eri isoformien angiogeneetti-
sistä ominaisuuksista

LO Satu Kotikoski, Kuopio

Pre-eklampsia ja sakkulaarinen aivovaltimoaneurysmatauti

LL Linda Kujala, Helsinki

Transkriptomianalyysi lasten keuhkokuumeessa

LO Sakris Kupila, Helsinki

Verkkopohjaisen elämäntapaintervention vaikutus painonhal-
lintaan ja psyykkiseen hyvinvointiin

LL Sari Kytölä, Helsinki

Prospektiivinen kliininen tutkimus BCL-2 estäjä venetoklak-
sin hoitovastetta ennustavista ja hoitovasteen menetykseen
johtavista tekijöistä aikuisten akuutissa myelooisessa leuke-
miassa.

LO Emma Lappalainen, Kuopio

Tramadol- parasetamol- yhdistelmävalmiste selkärankaleik-
kauspotilailla

LL Minna Lehtisalo, Helsinki

Kuljetusproteiinien merkitys lääkeaineiden farmakokinetiikas-
sa ihmisillä

LL Maija-Katri Lehto, Barcelona

Transkriptomianalyysi uutena diagnostisena työkaluna lasten
keuhkokuumeen taudinaiheuttajan määrittämisessä

LO Samu Lehtonen, Kuopio

Spektrianalyysi intraoperatiivisissa fluoresoivissa mikroneuro-
kirurgisissa tekniikoissa

LO Martin Lietzén, Turku

Haiman rasvoittumisen merkitys haiman toimintaan ja liikun-
taintervention vaikutus

LL Perttu Liuska, Turku

Nuorena alkavan glaukooman perinnölliset riskitekijät Suo-
messä

LL Sivan Livson, Helsinki

Emättimen immuunipuolustuksen ja mikrobiomin tasapainon
häiriöt raskaudessa ja synnytyksessä

LL Lassi Luomala, Helsinki

Munuaissyövän kehittyvä ennuste

LO Samu Luostarinen, Tampere

TRPA1 tulehduksessa – uusi lääkevaikutuskohde

LL Heljä Lång, Espoo

Primaariset immuunivajesyndroomat - solutason mekanis-
meista vaikuttavaan ja turvalliseen hoitoon

LO Joonatan Mattila, Helsinki

Ihmisen regulatoristen T-solujen kehitys sekä analyysi niiden
spesifisyydestä ja tähän vaikuttavat ulkoiset tekijät

LL Suvi Mattila, Kiiminki

Hengitystieinfektioiden nukleiinihappojen osoittamiseen
perustuva vieridiagnostiikka äkillisesti sairastuneilla lapsilla

LO Tuomas Mikola, Kuopio

D-vitamiini ja sisäsyntyinen tulehdus masennuspotilaiden toipumisessa

LL Mika Murto, Tampere

Kolesterolilääke statiinien vaikutus rintasyöpäpotilaiden elossaoloaikaan Suomalaisessa väestökohortissa.

LO Sylvia Myller, Oulu

Aggressiivisen rintasyövän hoito ja seuranta

LL Matias Mäenpää, Turku

Hybridikuvantaminen kroonisen sepelvaltimotaudin ennusteen arvioinnissa

LL Aleksi Nummela, Turku

Metabolinen profilointi: Anesteettien ominaisuudet ja sairaa-
n ulkopuolisen sydänpysähdyksen ennustetekijät

LO Ronja Ojala, Turku

Pitkä- ja lyhytkestoisen liikuntaharjoittelun vaikutukset
luuytimen ominaisuuksiin ja aineenvaihduntaan

LO Roosa Paappa, Turku

Tyypin 2 diabeteksen esto liraglutidilla raskausdiabeteksen
jälkeen

LO Christian Paunonen, Turku

Angiogeneesin kuvantaminen sepelvaltimotaudissa

LL Piia Peltoniemi, Espoo

Haimaleikkauspotilaiden hoidon kehittäminen

LL Ante Pettersson, Toronto, Kanada

Lääketieteellinen 3D tulostus ja biotulostus: sovellutukset
klinisessä lääketieteessä ja keuhkotutkimuksessa

LO Aino Peura, Helsinki

Rintasyövän mikroympäristön vaikutus potilaan immuunivas-
teeseen

LO Heikki Peura, Järvenpää

Tekoälypohjaiset sovellukset pään TT-kuvien automaattisessa
kuva-analytiikassa

LO Sami Puustinen, Kuopio

Optisen spektrikuvantamisen neurokirurgiset sovellukset ja
leikkauksenaikainen käyttö

LL Jenni Saarenketo, Turku

Antibiootit avohoidossa. Kulutuksen jakaantuminen ja hoito-
päätöksiin vaikuttavat tekijät Suomessa.

LL Jenni Salenius, Tampere

Kroonisiin haavoihin liittyvä kuolleisuus sekä tekoälyavuste-
nen haavadiagnostiikka

LO Niklas Salonen, Tampere

Haavan paranemisen immunologia

LL Tuire Saloranta, Espoo

Pitkäaikaiset ehkäisymenetelmät maksutta perusterveyden-
huollon ehkäisypalveluissa - vaikuttavuus, käytön keskeyttä-
minen ja palveluiden käyttö

LO Elmeri Santala, Kuopio

Uudet EKG-pohjaiset menetelmät rytmihäiriöiden tunnis-
tamisessa

LO Janette Savela, Oulu

Glymfaattiset pulsaatiot ja akvaporiini-4:n ekspressio aivois-
sa dementiaoissa, aivokasvaimissa ja idiopaattisessa normaali-
paineisessa hydrokefaluksessa

LO Sabina Selenius, Helsinki

Endoteelisolujen merkitys sydämen vasemman ulosvirtaus-
kanavan ahtauma -tyyppisissä rakennevioissa (LVOTO)

LO Satu Siimes, Kuopio

AAV-2- ja Adeno-virusvektorit retrograadisessa geeninsiir-
tomenetelmässä sian sydämessä

LL Robert Sipponen, Espoo

Ranneluiden kuvantaminen: automatisoitu kartiokeilatomo-
grafia-analytiikka

LL Henrik Sjöblom, Turku

Intrakapsulaarinen nielurisaleikkaus uniapnean hoidossa

LL Samu Sjöblom, Kuopio

Sarkopenian määritelmä, diagnostiset kriteerit, riskitekijät ja
yhteys osteoporoosiin.

LL Marika Smeds, Helsinki

Spontaaniin aivoverenvuodon vuoksi tehohoidossa olevien
potilaiden pitkäaikaisennuste, hoidon kustannusvaikuttavuus
ja ennustemallit

LL Tiina Tanninen, Helsinki

Hengitettävien lääkkeiden annostelun vaikutus epätasapai-
nossa olevaan astmaan

LL Santeri Tarvainen, Mikkeli

Uudet patologiset löydökset ateroskleroottisissa ja iskeemi-
sissä taudeissa korkean resoluution kuvantamistutkimuksilla

LL Hanna-Leena Taskila, Jyväskylä

Ympäristön ja geneettisten tekijöiden vaikutus pikkukeskos-
ten neurologiseen ja neurokognitiiviseen sairastavuuteen

LL Lauri Tulkki, Helsinki

Tutkimuksia fysiologisten muuttujien korrelaatiosta nuorten
aikuisten salasyntyisiin aivoinfarkteihin sekä kyseisten aivo-
infarktien mahdollisista laukaiveista tekijöistä

LO Elina Tuovinen, Helsinki

Primaarien immuunipuutosten patogeneesi geeni- ja mole-
kyyllitasolla

LL Anniina Tynjälä, Helsinki

Valtimojäykkyys sydän- ja verisuonitautien sekä kuolleisuus-
den ennustajana tyypin 1 diabeteksessa

LO Lauri Uusitalo, Kuopio

Sikiön kohdunsisäinen altiste- ja steroidihormonimiljöön
raskauden loppupuoliskon aikana

LL Nico Vehmas, Helsinki

Sukupuolidisforiasta kärsivien nuorten hormonihoidon tur-
vallisuutta ja vaikuttavuutta selvittävä väitöskirjatutkimus

LO Hilda Vihervuori, Turku

Uusia ennustetekijöitä kolmoisnegatiiviselle rintasyövälle
tulehdusvasteen ja solusyklin säätelyn arvioinnista

LL Hannamari Vilhunen, Kuopio

Operatiivisesti hoidettujen väärtinäluun alaosan murtumien
hoitotulokset. Kliinisten ja radiologisten parametrien ja
kustannusten vertailu keskitetyssä ja keskittämättömässä
operatiivisessa hoitoyksikössä.

LO Jenni Wennervirta, Helsinki

Tekoälypohjainen aivokasvainten kuva-analyysi pään mag-
neetti- ja tietokonetomografiakuvista

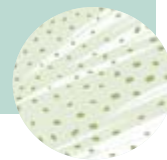
LO Salla Ylä-Herttuala, Kuopio

Vaikean obstruktiivisen uniapnean multimodaalinen aivoku-
vantaminen kognitioltaan normaaleilla nuorilla ja keski-ikäi-
sillä potilailla – uuden menetelmän kehittäminen Alzheimen
taudin varhaisten riskitekijöiden diagnosointiin

LL Yossra H S Zidi-Mouaffak, Espoo

Onkogeneisten signaalien multiplex-immunohistokemiallinen
analyysi kolorektaalisyövässä

Duodecimin OPETUKSEN APURAHAT 2020

Matka-apurahat

Nurmi Hanna | LT, erikoislääkäri

Lääkäriskouluttajien kesäkoulu, Rokua, 11.-13.8.2021

860 €

Vasunta Riitta-Liisa | LT, el, KM

AMEE 2020 virtual conference, 7.-9.9.2020

165 €

Yhteensä

1 025 €

Tutkimusapurahat

Hannula Verner | LL

Kliinisen työn ohessa tapahtuva opiskelijoiden ohjaus - kyselytutkimus ohjauksen laadusta ja kehityskohteista

4 400 €

Kataja Janne | LT, erikoislääkäri, lastentautiopin dosentti

Lapsen diabeettisen ketoasidoosin hoitoon kehitetyn verkkopohjaisen simulaatioohjelman vaikuttavuuden arviointi opetuksessa

1 800 €

Riekkari Marianne | LL, erikoislääkäri

Yleislääketieteeseen erikoistuvien lääkäreiden itsehavainnoinnin kehittyminen ja sen merkitys potilaan toimijuuden havainnointiin

8 000 €

Saukkosalmi Päivi | LL, erikoislääkäri

Vuorovaikutustaitojen opetuksen tutkimus

1 800 €

Yhteensä

16 000 €

Yhteistyöapurahat

Kallela Mikko | Neurologian dosentti

Neurobasket.fi

1 800 €

Taulavuori Teemu | LL, erikoislääkäri

Terveystaloustieteen opetus, opetusmenetelmien ja virtuaalisen materiaalin kehittäminen osana pelillistämistä.

3 300 €

Yhteensä

5 100 €

OPETUKSEN APURAHAT YHTEENSÄ

22 125 €

Vagushermostimulaatio voi auttaa vaikeassa epilepsiassa

LL Toni Kulju on tutki väitöstyössään menetelmän toimintaa ja tehoa suomalaispotilailla.

Vagushermostimulaatio näyttäisi olevan hyvä hoito osalle vaikeaa epilepsiaa sairastavista. Noin puolet potilaista hyötyy, eli kohtaukset vähenevät vähintään 50 prosentilla. Menetelmä on jo vuosia käytössä ja mahdolliset haitat ovat lieviä, lähinnä kurkun käheyttä.

”Stimulaattori antaa sähköimpulsseja vagushermoon. Se on suurin aivohermoista ja tavallaan reitti aivoihin ilman, että laitetaan johtoja aivojen sisälle”, kertoo Toni Kulju.

Epilepsiakohtaukset johtuvat aivojen sähköisen toiminnan häiriötilasta. Sähköstimulaatiohoito estää kohtauksia useilla vaikutusmekanismeilla.

”Hermovälittäjäaineita vapautuu ja hermoverkot muovautuvat uudelleen”, Kulju kertoo.

Käytännössä laitteessa on pulssigeneraattori, joka asennetaan rintakehän ihon alle. Laitteesta lähtevät johdot, jotka vievät sähköimpulssit kaulalla kulkevalle vagushermolle.

”Laitteet toimivat automaattisesti ja seuraavat potilaan sykettä. Jos tulee epileptinen kohtaus, se yleensä nostaa sykettä. Tällöin laite osaa antaa ylimääräisiä stimulaatioita.”

Kannustusapurahan saanut

Toni Kulju:

”Väitösprojekti on ollut innostava ja todennäköisesti haluan jatkaa tutkimustyötä myös tulevaisuudessa.”

Säätiö nostaa juhluvuonna esiin tutkijoita ja heidän työtään

Suomen Lääketieteen säätiö täyttää 60 vuotta vuonna 2020. Juhlavuoden teeman, 60 hyvää syytä, myötä säätiö tuo esille lääketieteellisen tutkimuksen tekijöitä ja heidän työtään sekä sen merkitystä suomalaiselle terveydenhuollolle. Pääset kuulemaan kiinnostavia tarinoita siitä, millaista tutkimusta meillä Suomessa tehdään ja miten tuo tutkimus vaikuttaa jokaisen suomalaisen elämään.

Tutustu 60 hyvää syytä -kampanjaan verkkosivuilla 60hyvaasyyta.fi!

Katso mielenkiintoisia videohaastatteluja, kuten:

- Lääketiede voittaa syövän jo lähivuosikymmeninä (professori Heikki Joensuu)
- Hormonikierukka on yksi suomalaisen lääketieteellisen tutkimuksen suurimpia menestyksiä (dosentti Pekka Lähteenmäki)
- Tutkimus voi auttaa kukistamaan keliakian (professori Kalle Kurppa)
- Koronakriisissä ei saa unohtaa nuoria, mielenterveyttä ja jälkihoitoa (dosentti Silja Kosola)
- Uutta tietoa suomalaisten muistisairauksista (professori Anne Remes)

TULEVAISUUDEN LÄÄKETIEDETTÄ

-podcast

KUUNTELE TULEVAISUUDEN LÄÄKETIEDETTÄ -PODCAST NIIN TIEDÄT, MILTÄ TULEVAISUUS NÄYTTÄÄ!

Säätiön viisiosaisessa podcast-sarjassa tiedetoimittaja Mari Heikkilän kanssa keskustelevat eri alojen asiantuntijat.

- 9.10. Tekoäly terveydenhuollossa. Haastattelutavina innovaatiojohtaja, neurokirurgi Miikka Korja, Hus ja dosentti Nina Linder FIMM.
- 23.10 Geenihoidot ja -testit. Akatemiaprofessori Seppo Ylä-Herttua, Itä-Suomen yliopisto ja sisätautien erikoislääkäri Jari Forsström, Abomics Oy.
- 6.11. Pandemiat ja biouhkat. Lääkintöneuvos Anni Virolainen-Julkunen, STM ja professori Simo Nikkari, Sotilaslääketieteen keskus.
- 20.11. Ihmisen varaosat. Professori Katriina Aalto-Setälä, Tampereen yliopisto/Tays ja sydänkirurgi Karl Lemström, Hus.
- 4.12. Lisää elinvuosia ja lihavuusepidemia kuuriin. Professorit Timo Strandberg ja Kirsi Pietiläinen Helsingin yliopistosta.

LUE JUTTUJA TUTKIJOIDEN JA SIITÄ, MITEN TUTKIMUS VOI MUUTTAA MAAILMAA, MM:

- Työikäisten sydänkuolemat vähenivät rajusti – silti tutkittavaa yhä riittää
- Allergiseen astmaan on tulossa tarkempaa diagnostiikkaa ja täsmähoitoja
- Mitokondriotautiin voi löytyä yllättävä hoito – joskus ruokavalio vaikuttaa
- Tulevaisuudessa rintasyöpien ennusteet tarkentuvat
- Aivoja voidaan kiihdyttää tai hillitää sähköllä
- Verisyöpä ei ole enää varma kuolema – nykyisin se voidaan useimmiten parantaa tai muuttaa krooniseksi sairaudeksi

SUOMEN LÄÄKETIETEEN SÄÄTIÖ
PL 713, 00101 Helsinki

Käyntiosoite:
Kalevankatu 11 A
00100 Helsinki

Puhelin (09) 6188 51
info@laaketieteensaatio.fi

